

## บทที่ 5

### บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากประเทศต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้เป็นเพราะในแต่ละประเทศไม่สามารถอยู่ได้โดยอาศัยเพียงสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ หากยังมีความต้องการสินค้าจากที่อื่นเพื่อใช้ในการดำรงชีพได้อย่างปกติสุขอีกทั้งยังส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีความอยู่ดีกินดีขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ไม่สามารถผลิตขึ้นภายในประเทศ หรือผลิตได้ด้วยต้นทุนสูงกว่า กับประเทศที่มีความสามารถในการผลิตมากกว่า (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ, 2548) นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเกษตรแบบดั้งเดิม โดยใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เกษตรและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ด้วยสาเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย จึงยึดรูปแบบการเกษตรของการปฏิบัติเกษตรกรรมเป็นแนวนโยบาย และแนวทางหลักของประเทศ โดยใช้หลักจากแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เรื่องการประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) (สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมกรรมการเรียนรู้, 2553; อนันต์ ปินตารักษ์, 2553) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเกินดุลการค้าโดยมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 5,911,773.7 ล้านบาท เมื่อพิจารณาแบ่งเป็นรายประเภท พบว่าประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นอันดับ 2 โดยมูลค่าการส่งออกภาคการเกษตรคิดเป็น 12.8 เปอร์เซ็นต์ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2554) จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่า การค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น ในการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย โดยได้เลือกที่จะทำการศึกษาค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลีที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และเกาหลีใต้ ซึ่งทำการเลือกศึกษาสินค้า 4 อันดับแรกที่มีการส่งออกไปยังทุกประเทศที่ทำการศึกษาเรียงตามลำดับมูลค่าการส่งออก ได้แก่ ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง และกุ้งแช่แข็ง โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาวระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย กับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตร ในขั้นแรก ได้ทำการทดสอบแพนเนลยูนิทด้วยวิธี LLC Test Breitung Test, IPS Test, Fisher-Type Test (ประกอบด้วย Fisher-ADF Test and Fisher-PP Test) และ Hadri Test ต่อมาได้ทำการทดสอบแพนเนลโคอิทีเกรชันด้วย

วิธีของ Pedroni และสุดท้ายทำการประมาณค่าความสัมพันธ์ระยะยาวของแบบจำลองมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย ด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS), Dynamic Ordinary Least Square (DOLS) และ Fully Modified Ordinary Least Square (FMOLS) โดยบทสุดท้ายของการวิจัยนี้ได้ทำการรวบรวม และสรุปเนื้อหาที่สำคัญของงานวิจัยไว้ซึ่งแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

- 1) องค์ความรู้จากวรรณกรรม
- 2) ช่องว่างองค์ความรู้เชื่อมโยงผู้วัตถุประสงค์
- 3) ผลการวิจัยที่สำคัญ
- 4) ข้อเสนอแนะในการวิจัย
- 5) ข้อจำกัดของการวิจัย และ
- 6) แนวทางการวิจัยในอนาคต

### 5.1 องค์ความรู้จากวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย ได้ทำการรวบรวม ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยโดยทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งเป็นทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ 1) เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ 2) การส่งออก และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและ ทฤษฎีทางเศรษฐมิติ ได้แก่ 1) การทดสอบความนิ่งของข้อมูลแพเนล (Panel Unit Root Test) 2) การทดสอบแพเนลโคอินทิเกรชัน (Panel Cointegration Test) และ 3) การประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS), Dynamic Ordinary Least Square (DOLS) และ Fully Modified Ordinary Least Square (FMOLS) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตร และ 2) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแบบจำลอง Panel Cointegration

### 5.2 ช่องว่างองค์ความรู้เชื่อมโยงผู้วัตถุประสงค์

จากการรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของประเทศไทยโดยใช้วิธีแพเนล โคอินทิเกรชัน มีผู้ทำการศึกษาอยู่น้อยราย และส่วนมากจะศึกษาในประเด็นของ 1) ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นซึ่งไม่ครอบคลุมการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย 4 ประเภทกรณีศึกษา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี”

ในส่วนของเครื่องมือแพเนล โคอินทิเกรชันที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ในประเทศไทยยังมีผู้ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาด้านการส่งออกสินค้าเกษตรไม่มากนัก โดยทั่วไปจะทำการศึกษาในเรื่อง 1) อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (Chaiboonsri, Chaitip, and Rangaswamy, 2008; Chaitip and

Chaiboonsri, 2009; วันวสา วิโรจนารมย์, 2551) 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหลักทรัพย์ และมูลค่าการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ (ปรัชญาภรณ์ ค้วงบุญมา, 2553) 3) ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อดุลการค้าระหว่างประเทศ (วรรณิสานันท์ทักขณ, 2553) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของประเทศไทยโดยใช้วิธีแพนเนลโคอินทิเกรชัน

### 5.3 ผลการวิจัยที่สำคัญ

ผลการวิจัยที่สำคัญ เรื่องแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยโดยสามารถสรุปเป็นหัวข้อหลัก 4 หัวข้อ ดังนี้

#### 5.3.1 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลแพนเนล (Panel Unit Root Test)

ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลแพนเนลด้วยการทดสอบแพนเนลยูนิทรูท (Panel Unit Root Test) ด้วยวิธีการทดสอบ 5 วิธี ได้แก่วิธีการทดสอบ LLC Test วิธี Breitung Test วิธี IPS Test วิธี Fisher-Type Test (ประกอบด้วย Fisher-ADF Test และ Fisher-PP Test) และวิธี Hadri Test สามารถสรุปได้ว่าข้อมูลของตัวแปรที่ทำการศึกษา ซึ่งได้แก่ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร ( $Y_{it}$ ) ราคาผลผลิตภายในประเทศ ( $DP_{it}$ ) อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ( $EXC_{it}$ ) ราคาส่งออกของสินค้าเกษตร ( $FOB_{it}$ ) ผลผลิตมวลรวมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี ( $GDP_{it}$ ) และปริมาณผลผลิตของสินค้าเกษตรภายในประเทศ ( $PRO_{it}$ ) มีลักษณะไม่นิ่งอย่างมีนัยสำคัญเป็น Integral of Order Zero ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้กับแบบจำลอง Panel Cointegration ต่อไป

#### 5.3.2 ผลการทดสอบแพนเนลโคอินทิเกรชัน (Panel Cointegration Test)

ผลการทดสอบด้วยวิธี Panel Cointegration ของ Pedroni Test พบว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยทำการศึกษา ได้แก่ ยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง และกุ้งแช่แข็ง ผลการทดสอบแบบแพนเนลมีแพนเนลโคอินทิเกรชัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรในแบบจำลองมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลีมีความสัมพันธ์กันนอกจากนี้ในผลการทดสอบแบบกลุ่มพบว่ามีแพนเนลโคอินทิเกรชัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรบางตัวในแบบจำลองมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยไปยัง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลีมีความสัมพันธ์กัน

### 5.3.3 การประมาณค่าแบบจำลอง Panel Cointegration

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการการเปรียบเทียบระหว่างการทดสอบ Fixed Effect และ Random Effect แบบ Period Effect ด้วยวิธี Hausman Test ซึ่งสรุปได้ว่าแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง และกุ้งแช่แข็ง ควรทำการประมาณค่าในรูปแบบ Random Effect ด้วยวิธีการโมเมนต์ในรูปทั่วไป (General Method of Moment: GMM) ผลการประมาณผลการประมาณค่าความสัมพันธ์ด้วยวิธี General Method of Moment (GMM) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกยางพารา คือ ราคาขางพาราภายในประเทศไทย และราคาขางพาราส่งออก ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกข้าว ได้แก่ ราคาข้าวภายในประเทศไทย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลังส่งออก และปริมาณผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็ง ได้แก่ GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และการเปรียบเทียบระหว่างการทดสอบ Fixed Effect และ Random Effect แบบ Cross-Section Effect ด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออกยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง และกุ้งแช่แข็ง ควรทำการประมาณค่าในรูปแบบ Fixed Effect ด้วยวิธี OLS และ DOLS ผลการประมาณค่าความสัมพันธ์ด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกขางพารามีเพียง GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกข้าว ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าส่งออก และปริมาณผลผลิต ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็ง ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ ราคาสินค้าส่งออก และปริมาณผลผลิตในส่วนของผลการศึกษการประมาณค่าแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยวิธี Dynamic Ordinary Least Square (DOLS) ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกขางพารา ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกข้าว ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี



สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็ง ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต นอกจากนี้ จากผลการศึกษาการประมาณค่าแบบจำลองมูลค่าการส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยวิธี Fully Modified Ordinary Least Square (FMOLS) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกขางพารา ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกข้าว ได้แก่ ราคาสินค้าภายในประเทศ ราคาสินค้าส่งออก และปริมาณผลผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาสินค้าส่งออก GDP ของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี และปริมาณผลผลิต นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็งมีเพียงราคาสินค้าภายในประเทศ

#### 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษา และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลีที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี โดยสินค้าเกษตรแต่ละชนิด มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกที่แตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรที่ทำการศึกษา ดังนี้

ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร โดยราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป สะท้อนถึงปริมาณอุปสงค์ และอุปทานภายในประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรสัดส่วนการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกให้มีความสอดคล้องกับอุปสงค์ และอุปทาน ทั้งจากภายในประเทศและจากตลาดโลก เพื่อราคาของสินค้าเกษตรอยู่ในระดับที่เหมาะสมสำหรับผู้บริโภคภายในประเทศ และในขณะเดียวกันยังคงรักษาศักยภาพในการส่งออก (ศูนย์พัฒนาความรู้การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า, 2554)

อัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร ดังนั้นรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการควบคุมการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม นอกจากนี้ ในส่วนของผู้ส่งออกควรมีการวางแผนธุรกิจ เพื่อรับมือกับการแข็งค่าของค่าเงินบาท เช่นกระจายความเสี่ยงด้วยการมองหา

ตลาดใหม่ เพื่อการลดสัดส่วนรายได้ที่เป็นรูปเงินดอลลาร์สหรัฐ และการลดต้นทุนการผลิต (วิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553; ศุภวุฒิ สายเชื้อ, 2553)

ราคาสินค้าเกษตรส่งออก ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าราคาสินค้าเกษตรส่งออกมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรแสดงให้เห็นว่า ถ้าหากราคาสินค้าเกษตรที่ทำการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น ประเทศผู้นำเข้าจะหันไปบริโภคสินค้าจากประเทศคู่แข่ง หรือหันไปบริโภคสินค้าทดแทน ซึ่งสาเหตุที่สำคัญในการปรับขึ้นของราคาสินค้าเกษตรส่งออก คือการปรับขึ้นของราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศไทย (ศูนย์พัฒนาความรู้การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า, 2554) ดังนั้น การควบคุมราคาสินค้าเกษตรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการบริโภคของประชาชนภายในประเทศ และคงศักยภาพในการส่งออก โดยอาจจะเป็นการควบคุมที่พ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลเช่นการจําแนกราคาข้าว ยังส่งผลให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง เนื่องจากการจําแนกราคาข้าวส่งผลให้ราคาส่งออกข้าวจากประเทศไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งอย่างชัดเจน ดังนั้น การสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรไทย ยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรของประเทศไทย โดยวางแผนการตลาดทำให้สินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ไวน์ของประเทศฝรั่งเศส หรือโสมของเกาหลี (ถวิล นิลใบ, 2550; ประกายดาว แบ่งสันเทียะ, 2555; สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสาธารณรัฐเกาหลี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร แสดงให้เห็นว่าเมื่อประเทศผู้นำเข้ามีรายได้เพิ่มขึ้นจะบริโภคสินค้าเกษตรจากประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าเกษตรของประเทศไทยถือเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าเกษตรไทยให้มีคุณภาพสูงกว่าประเทศคู่แข่ง เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาดโลก (Abolagba, Onyekwere, and Agbonkpolor, 2010; ชูเกียรติ ชัยบุญศรี, 2542; ประกายดาว แบ่งสันเทียะ, 2555)

ปริมาณผลผลิตของสินค้าเกษตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสนับสนุน และให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มศักยภาพและคุณภาพของสินค้าเกษตร ที่จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิต รวมถึงลดต้นทุนการผลิตเนื่องจากความประหยัดจากขนาด อีกทั้งยังเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ทั้งในด้านราคาและคุณภาพ (เครือเจริญโภคภัณฑ์, 2552; ศูนย์ข้อมูลสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย, 2555)

นอกจากนี้ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีในส่วนของ การส่งออกกุ้งแช่แข็ง ซึ่งเป็นสาเหตุในการเสียเปรียบในการแข่งขันในตลาดโลก ยังจำเป็นต้องอาศัยการเจรจาต่อรองของภาครัฐ ในการเพิ่มอำนาจในการต่อรองระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ เพื่อลดข้อเสียเปรียบทางการค้า (ศูนย์ข้อมูลสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย, 2555; สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย, 2554)

### 5.5 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 ถึง พ.ศ.2553 ของสินค้าเกษตรและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา โดยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้ 1) กรมส่งเสริมการค้าส่งออก และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ 2) สำนักเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 3) กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แต่เนื่องจากลักษณะการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุให้ต้องมีการปรับข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งการจัดเก็บข้อมูลของบางหน่วยงานไม่ได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ทำให้ข้อมูลบางส่วนมีไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่เชื่อถือได้มาประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามต้องการ

นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์หลังไปถึงปัจจัยทางกายภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร เช่นปัจจัยทางธรรมชาติ ปัจจัยด้านกำแพงภาษี และมาตรการกีดกันทางการค้า รวมถึงปัจจัยด้านการรวมกลุ่มระหว่างประเทศ

### 5.6 แนวทางการวิจัยในอนาคต

เพื่อพัฒนางานวิจัยในอนาคตให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรมีการเพิ่มเติมในส่วนของ การวิเคราะห์ปัจจัยทางการกายภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ และยังสามารถทำการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มประเทศคู่แข่งทางการค้าที่สำคัญของประเทศไทย เพื่อเป็นการเปรียบเทียบศักยภาพการส่งออกระหว่างสองประเทศ นอกจากนี้ การรวมกลุ่มของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจในการทำการศึกษาปัจจัยและความสัมพันธ์ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อน และหลังการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

## 5.7 สรุป

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย กับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตร โดยใช้วิธีแพนเนลโคอินทิเกรชันในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลทศวรรษรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 ถึง พ.ศ.2553 ที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และจากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่ทำการศึกษา ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร และปริมาณผลผลิตของสินค้าเกษตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร

**“องค์ความรู้ใหม่ของงานวิจัยชิ้นนี้สรุปได้ว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีแพนเนลโคอินทิเกรชันคือ ปัจจัยด้านราคาสินค้าส่งออก และปริมาณผลผลิตของสินค้าเกษตร”**